

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak dan opoldan.

Naročnina za avstro-ogrske kraje mesečno 2 K, za Nemčijo 2-25 K, za Ameriko 2-75 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Tristopna petit-vrstica 26 vin. za enkrat, 12 vin. za dvakrat; večkrat po dogovoru.

16. šteč.

V Ljubljani, v ponedeljek, dne 8. aprila 1907.

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Franciskanske ulice šteč. 8/1.

Ljubljanske kandidature.

Post tot discrimina rerum — habemus papam! Liberalne tragikomedije drugo dejanje je končano.

Tisti hip, ko je ljubljanski župan gospod Ivan Hribar obljubil, da sprejme kandidaturu liberalne stranke za državni zbor, so zavriskali voditelji kliče, češ, sedaj so rešeni. To naglo veselje se mora pač razumeti; saj je bil ves položaj takozvane narodno-napredne stranke že obupan v vsakem oziru in je postal vsled blamaž zadnjih časov naravnost neznošen. Niti ganiti se ni mogel liberalci v Ljubljani, da ne bi bil blamiran. Treba se je le nekoliko spomniti na to, kar je bilo! Nastop liberalne delegacije v državnem zboru, Tavčarjevo izpreminjanje stališča, liberalna nesigurnost v predzadnji in brezsmotrenost v zadnji sesiji deželnega zbora, snovanje programov, ponesrečene reorganizacije, absolutna nezmožnost — vse je tiščalo nekdanje pristase liberalne stranke. In ko so bile volitve razpisane, se pač ni bilo začuditi, da se nikomur ni ljubilo, vleči tega voza iz močvirja, v katero se je vdrl.

Državnozborna kandidatura je morala biti za liberalno stranko težko vprašanje. Dosedanji poslanec dr. Tavčar ni mogel nastopiti. Tudi največji optimisti so menda prepričani, da liberalci iz lastne moči sploh ne morejo zmagati. Vprašanje, kako stališče zavzemajo desidentje in socialni

demokratje, je bilo nad vse važno. In da ne bi mogel glasovati za Tavčarja niti en sam socialni demokrat, je bilo izza njegovega strupenega boja proti volilni reformi nad vse gotovo. Pa tudi na podporo mladih ni bilo menda upanja, kajti največ njih je zapustilo liberalne vrste ravno zaradi Tavčarjeve nepristopnosti in samolastnosti. Vse kandidature, ki so se pozneje pojavljale na obzorju, Trillerjeva, Vindischerjeva, Trstenjakova, Šubičeva in še nekatere druge, so bile brezpomembne in nikakor se ni čuditi, da ni maral nihče biti »Versuchskaninchen«. Z liberalnim programom se ne zмага več v Ljubljani. Treba je nekaj drugega. Treba je osebe, ki »vleče«. Instinktivno so torej od začetka merili na Hribarja.

Ali župan se je obotavljal. Z vso odločnostjo je odklanjal kandidaturu. In prepričani smo, da to ni bila komedija. Hribar je vedel, zakaj se brani. Danes je on ljubljanski župan in s tem avtoriteta. Ako bi liberalna stranka pri političnih volitvah propala z največjo blamažo, ga to vendar ne bi tangiralo, dokler je v občini siguren. Ali če se ponesreči njegova politična kandidatura, tedaj se izpremeni tudi to. In Hribar je vedel, da se lahko ponesreči.

Končno se je udal. Pristni liberalci vriskajo, misleči, da je sedaj rešena stranka. Ta optimizem je pa vendar neopravičen, kajti pozabiti se ne sme, da so volitve tajne in da se ne bode glasovalo za osebe, temveč za načela. Župan Hribar ima lahko osebne simpatije; ali kandidat Hribar je član liberalne stranke, predsednik njenega izvrševalnega odbora in s tega stališča je presojati njegovo kandidaturu. Dne 14. maja se ne bode glasovalo za družabno priljubljene ljudi, ampak za programe,

za delo. Vsi tisti, ki hočejo, da pospeši novi državni zbor interese gospodarsko odvisnih slojev, da izboljša njih položaj, in sicer da ga izdatno, resnično izboljša, se bodo spomnili, da ni imela liberalna stranka nikoli časa za tako delo, ne bodo se zanašali na nove obljube, temveč bodo oddali brez strahu in iz prepričanja svoj glas edini stranki, ki je podala s svojim dosedanjim delom garancije, da bode brezobzirno varovala interese potlačenih, izkoriščanih, potrebnih. Volili bodo socialno demokratično.

Naš shod v Mestnem domu.

Konec.

ETBIN KRISTAN (živahno aklamiran):

Najprvo izjavljam, da nisem liberalni kandidat III. razreda za občinski svet, čisto navaden socialno-demokratični kandidat za ta razred sem in le to! (Viharno odobravanje.) Zbrali smo se, da se ne pomenimo samo, da glasujemo 15. aprila in 14. maja za socialno-demokratične kandidate, gre se nam temveč v prvi vrsti zato, kako bodočnost slovenskega političnega življenja. Zdi se nam, da je skrajni čas, da krenemo na nova pota, tega, kar je bilo dosedaj, je preveč. Kaj hočemo in kam gre pot socialne demokracije! Slovenski klerikanci nam pravijo, da smo brezverci, da bomo ljudem boga vkrali. Torej sem z vero! Tudi vi, g. Štefe, jo dajte sem! (Veselo.) Dobro vedo, da je ta trditev nesmisel. Prosim, naj nam dajo enkrat že recept, po katerem bi mogli to lepo vero vzeti. Vera se je strašansko omajala; Ljubljana že zdavnaj nima nobene vere, in »Prügelknabe« za to naj bi bili socialni demokratje. Liberalci pravijo, da imamo socialni demokratje nevarna načela. Dr. Tavčar ima prav! Komu so nevarna ta načela? Jasno je, da so nevarna izkoriščanju, krivičnosti, in zdi se mi, da je prav, če pride kdo, ki

PODLISTEK.

Dr. Ivan Žmavc: „Osnutki splošne teorije dela.“

(«Elemente einer allgemeinen Arbeitstheorie».)

Konec.

Ker ima delo služiti le človeškim potrebam, je predpogoj vsake gospodarske vede določitev, kaj je potrebnost, kake so človeške potrebe. Vsako delo se vrši v času in prostoru: zaradi tega so tla predpogoj vsakemu gospodarskemu delu. Delo pa se ne vrši samo v sedanjosti, marveč se vrši nepretrgoma, odkar človek eksistira. Zaradi tega je rezultat dela ne samo to, kar se v gotovem času dela, marveč je rezultat istega tudi znanje, ki se je pridobilo vsled v preteklosti izvršenega dela. Zato imenuje kapital vse gospodarsko blago, ki se je v preteklosti in sedanjosti tvorilo, obenem tudi vsa znanost, ki se je po delu v preteklosti pridobila. Ker imata delo in kapital kot svrha zadostiti človeškim potrebностям, treba je za pravilno funkcioniranje gospodarstva, da se vse delo prilagodi človeškim potrebностям. In najvišje človeške kulturne potrebe zahtevajo tudi največjo gospodarsko energijo in najvišje potrebe tudi proizvajajo najintenzivnejšo energijo. Ker odgovarja večji človeški potrebi tudi intenzivnejša menjava v posameznih krajih v različnem času proizvedenega blaga, prištevava avtor tudi trgovino k produktivnemu gospodarstvu. Ker veda ni nič drugega, kakor rezultat v preteklosti izvršenega dela, prištevava tudi vedo in

znanost k produktivnemu delu. Popoln človek mu je le oni individij, ki dela in z delom ne zadovolja le svojim živlenskimi potrebami, ampak tudi svojim višjim duševnim zahtevam. Zaradi tega je tudi umetnost produktivna in spada v splošno gospodarstvo ter daje izraz za višje duševne potrebe. Sklepa iz vsega tega, da je v narodnem gospodarstvu odveč edino le oni, ki iz krajevnega in časovnega rezultata dela, t. j. kapitala edino le vdobiva rento in jo porablja le za svoje življenske potrebe, torej le v svrhu konsumcije.

Največje vprašanje pravilnega gospodarstva je praktična razdelitev pridobljenega blaga in vporaba nakopičenega kapitala, vprašanje po takomenovani socijalni pravici. Blago izpolni šele svoj namen, kadar preide med ljudi in stopnjuje človeške energije. Iz prirodoslovnega stališča sta delo in življensko uživanje tesno zvezana. Ako delo ne daje užitka, potem nima cilja. Zaradi tega je pravilna določitev, kako naj se uživa, tudi končni odgovor razdelitve blaga in vporabe kapitala. V tem pa greši današnje gospodarstvo, ker je glavni cilj kapitala, nabranega dela v kapitalu, zadostitev razkošnosti bogatašev, ne pa polna eksistenca ljudstva. In vprašanje narodnega gospodarstva za bodočnost mora torej biti: s katerimi najmanjšimi močmi se da doseči največji življenski užitek? Zaradi tega sodi tudi med cilje gospodarstva to, kako pridobiti v ljudstvu potrebni odlastek, da se razvije tudi za višje kulturne potrebe?

Pravična razdelitev blaga in vporaba kapitala je mogoča le, ako so posamezne osebnosti enako

razvite. Razvoj posameznih osebnosti v enaki meri je torej predpogoj pravični razdelitvi blaga.

Iz teh temeljnih nazorov dr. Žmavc ne dela nikakih praktičnih končnih sklepov, dá se pa brez drugega vtemeljiti zahtevo po enaki dolžnosti do dela vsakega in po enaki pravici, deležiti se rezultatov dela, kdor dela. Pravična razdelitev pridobljenega kapitala pa je mogoča le s tem, da se dá vsakemu mogočnost duševnega odlastka. Svrha kapitala je torej omejiti človeško telesno delo na minimum ter pritegniti prirodne sile, ki nadomeščajo človeško delo tako, da ostane velik del časa za človeško izobrazbo. Iz tega stališča se dá znanstveno vtemeljiti zahteva delavstva na omejitev dnevnega dela potom povečanega strojnega dela, katero ima združevati kapital. S pridobitvijo dela, stroja in kapitala ima se vsakemu človeku zagotoviti 1. minimalna potreba za življensko eksistenco, 2. enaka izobrazba vsakogar. Kakor je torej kapital le rezultat dela preteklosti in sedanjosti, tako je tudi ta kapital obrniti v prid splošni človeški družbi ter izključuje vporabo kapitala za razkošne potrebe posameznikov.

Dr. Ivan Žmavc, kakor rečeno, pride samo do znanstvenega rezultata; pravilo, kako ga praktično izvajati, pa je dosedaj postavila edinole socijalno-demokratična stranka kot organizacija delavstva, ki hoče vsled tega odstraniti državo kot državo sile in postaviti na njeno mesto državo dela.

Knjiga je pisana v lepi, lahko umljivi nemščini ter jo priporočamo toplo vsacemu inteligentnemu socijalistu.

Sodrug i in somišljeniki, spominjajte se volilnega sklada!

je nevaren. (Pritrjevanje.) Pravijo: «Svet je vstvarjen za nas, mi nekaj imamo, drugi ničesar. To bode vedno tako!» To ni bilo vedno tako in ni treba, da bi vedno tako ostalo. Slovenski narod je proletarski narod. Velikih kapitalistov nimamo mnogo: Gorjup, Kalister, dalje skoro ne pridemo. Tudi mladi, ki so se odcepili od liberalne stranke, ne vedo, kam sodijo. Tudi oni proti socialni demokraciji šepetajo, da je tuja, da ni narodna. Zdi se mi, da je takih narodnjakov. kakor si jih oni predstavljajo, tudi med «gospodarji» preklicano malo. Če bi hoteli izvesti svoja načela, bi morali ograditi vse slovensko ozemlje z visokim kitajskim zidom. Obesiti napise: «Prepovedan vstop in prepovedan izhod». Voziti se ne bi smeli po železnici, kajti Stephenson ni bil Slovenec. Kaka nenarodnost, da hodimo v šole, da hočemo biti pametni! Kako izdajstvo! Saj to vendar ni nič specifično slovenskega. (Veselo.) Rekli nam bodo, da grem v izvajanjih predaleč. V politiki je treba imeti jasna načela. Načela socialne demokracije so jasna. Če je kdo resnično naroden na Slovenskem, so to socialni demokratje. Socialna demokracija je od prvega začetka mednarodna stranka, to se pravi stranka vseh narodov. Žalostno za slovenske razmere, da moramo protestirati proti takim frazam, ki so se ohranile še iz časov, ko se je mednarodnost tolmačila za breznarodnost. Nekaj družega pa je brezdomovinstvo. Brezdomovinci smo, ker so nam vkradli zemljo; hkrati pa so nam potisnili puške in kanone v roke, rekoč: «To, kar smo vam pokradli, boste se branili». Tu graščino, tam kloster! Na tisoče in tisoče ljudi prebiva v najhujši bedi doli pod zemljo, kamor ne posije solnčni žarek, v predmestnih podstresjih od dežju in viharju. V enaki, dasi maskirani bedi živi tudi uradništvo. Na drugi strani neizmerno bogastvo, ki za pse potroši več na teden, kot delavec celo leto. Kam pa nas vede ta politika? Če pojde to naprej, ne bo v Ljubljani nobenega nemškega napisa; zunaj po vaseh samo slovenski napisi. Kamorkoli pridete, povsod vihra slovenska trobojnica. In tujec, ki pojde skozi deželo, bo začuden vprašal starca: Kaj je to? Kaj to pomeni? — Gospod, to je slovenski jezik, bo odgovoril stari. Enkrat je živel to slovenski narod: narod je umrl, a napisi so ostali. Očitajo nam, da skrbimo samo za želodec, za materialne potrebe. Prepričan sem, da se bo vsa kultura hitro razvila, čim bode ljudem zagotovljeno njih materialno življenje. In ali niso oni prvi skrbeli za svoj želodec? Živemu narodu je treba zagotoviti gmojni obstanek. Treba je, da se vse žrtve sedanjega izkoriščanja združijo, vsi proletarci, ki tiče v gospodarski odvisnosti, ki delajo z rokami ali možgani; le tako postanejo nevarni obstoječi krivici! — Socialno-demokratske kandidature niso igrača! Pri volitvah ne mislimo le prešteti glav, temveč zmagati hoče socialna demokracija. Zato apeliram na vas, da oddaste na dan 15. aprila in 14. maja složno svoje glasove za kandidate slovenske socialno-demokratske stranke, ki je edina sposobna voditi boj proti kulturnemu poneumnevanju in za socialno pravičnost. (Viharno odobravanje.) Sodrugi Petrič je dal na glasovanje kandidaturi sođr. Dermote in Etb. Kristana v obč. svet in državnozborsko kandidaturo Etb. Kristana, ki so bile z burnim pritirjevanjem soglasno sprejete. Sodr. Kocmur je ironično zavrnil trditve nasprotnikov, da je «Rdeči Prapor» prejel pet tisoč «od dunajskih židov» ter pozval navzoče, da podpirajo naš dnevnik z naročevanjem in širjenjem. Nato je bil shod zaključen.

Kmečka revolucija na Rumunskem.

Rumunska vlada marljivo zatrjuje, da so se kmečki nemiri polegali in da vlada v celi državi red; rumunska vlada bi prav storila, če bi poiskala lahkovernih ljudi, ki bi verjeli to bajko. Iz privatnih poročil izhaja, da razburjenje kmečkega ljudstva še ni pojenjalo, četudi se je oboroženi sili tuintam posrečilo preprečiti večje izgrede. — Rumunski kmečki upor ni delo agitatorjev in Carp je že pred 15 leti napovedal v rumunskem parlamentu sedanjí družabni potres kot neizogibno posledico kmečke proletarizacije.

Vir vsega sedanjega zla je krivična razdelitev zemlje in iz tega sledeče nezdravo razmerje med veleposestniki oz. najemniki ter kmeti. Po statistiki iz leta 1905. je bilo 3.787.192 ha, t. j. 47 % vse rumunske zemlje v rokah 4171 veleposestnikov (nad 100 ha), dočim je imelo 1.015.302 malih kmetov (po 10 ha) le 3.319.695, t. j. 41 % zemlje; 408.502 kmeta je bilo celo brez zemlje.

Vzlic temu, da se je obseg obdelane zemlje tekom zadnjih 40 let podvojil in da se je žetev vsled intenzivnega gospodarstva in umnega obdelovanja s stroji početvorila, celo posestoriła, se je stanje rumunskega kmeta izdatno poslabšalo in ves dobiček gospodarskega kmeta je romal v žep bogatega bojarja.

Bojarji, posestniki velikih zemljišč. Kommožno zapravljajo svojo zemljiško rento v tujini. Za gospodarstvo se ne brigajo nič; posestva oddajajo v najem velenajemnikom, ki so čisto združeni med seboj v velike truste. (En sam tak trust Fischer i. dr. plačuje 3.200.000 kron letne najemnine!) Ti velenajemniki, v Moldavi ponajveč

židje, si polnijo žepe z roparskim gospodarstvom in oddajenjem zemlje v podnajem pod najkrutejšimi pogoji. Vsa zakonodaja, ki vravnava te pogoje in ki je bila izdana kmetom v varstvo, ni vredna črvicega oreha. Znani so slučaji, da se velenajemniški kapitalistom obrestuje denar s 100 do 140 % na leto. Zemlja, ki jo dobi kmet, je navadno slaba in neplodovita. Ob slabih letinah proda svojo delavno moč veleposestniku, oziroma velenajemniku po zimi in se mu zarobi: niso redki slučaji, da se zaveže za 12 kron požeti dva orala pšenice, dočim prejme delavec ob času žetve za to delo 45 levov. Za dobo 8 mesecev si zaračuna kapitalist na ta način 224 %.

Beda med ljudstvom je neznosna, prepad med kmečkim ljudstvom in veleposestvom nepremostljiv. Rumunski kmet je nedvomno najsiromašnejši človek na svetu; 250.000 jih biva v zemeljskih jamah in od 1 milijona zgrajenih stanovanj jih je komaj zidanih iz opeke, dočim so ostala iz lesa, večidelj pa iz ilovice in protja. Nezdrava stanovanja, v katerih složno bivajo ljudje in živina, dalje lakota valita epidemije kot redne goste v deželo. Škorbut in pelagra razsajala v permanenti.

Vzlic obveznemu pouku je vsled pičlega števila šol na Rumunskem 84 % negramotnih; vsled nedostatne izobrazbe je obdelovanje zemlje neracionalno, kar množi gmočno bedo.

Taka senčna slika tvori socialno ozadje sedanje revolucije; izprva antisemitskega značaja — ker so najemniki moldavski po večini židje — se je kmalu pokazal goli družabni značaj gibanja, ki ne dela razlike med obrezanimi in krščenimi pijavkami; kot požar v stepi se je nagloma upor razširil tudi na Valaško, kjer so najemniki samo kristjani.

Zdravilo, ki naj zleči sedanje bolne razmere, je volilna reforma. Razpoditi je treba kliko 5000 ljudi, ki je sedaj gospodovala na Rumunskem in ki je s svojim razrednim gospodarstvom pritirala deželo na rob propada. Uvesti treba splošno in enako volilno pravico, ki je najzanesljivejšo sredstvo za ozdravljenje socialne krize na Rumunskem. Socialno-politični cilj mora biti konfiskacija vse zemlje po državi; takoj pa je treba izločiti gospodarsko nepotrebne najemnike, organizovati cen. kmečki kredit, organizovati na zadrugi podlagi nabavo gnojil in dobrega orodja ter prodajo kmečkih produktov.

Volilne reklamacije.

Da se zagotovi opravičenim volilcem volilno pravico, določa zakon, da morajo biti volilni imeniki razloženi na javni vpogled in da volilci, ki niso vpisani, lahko reklamirajo volilno pravico.

Ko je volilni imenik gotov in ga je pregledala poklicana politična oblast, ga mora župan razložiti v občinskem uradu 14 dni na splošen vpogled. Tekom tega časa mora biti vsakemu volilcu vsak dan prosto, vpogledati imenik ter si napravljati beležke, eventualno prepisati ga. Politična oblast določi ure, ob katerih mora biti imenik izložen.

Župan mora javno razglasiti dobo, v kateri je imenik izložen, in ure, tekom katerih se ga lahko vpogleda, ter razglasiti 14 dnevni rok za reklamacije.

Ako ima občina nad 5000 prebivalcev, mora biti imenik vsak dan vsaj 8 ur na vpogled.

Tekom 14 dnevnega roka ima vsak volilec dotičnega volilnega okraja pravico reklamirati v vsaki občini tega okraja. Reklamira se lahko:

- a) da se vpiše volilca, ki je bil izpuščen iz imenika;
- b) da se izbriše nevolilca, ki je bil vpisan v imenik.

Reklamira se lahko ustmeno ali pismeno pri občinskem predstojniku. Vsak volilec lahko reklamira tudi za druge volilce, ampak ne za več skupaj, temveč za vsak slučaj posebej. Ako je bil volilec izpuščen iz imenika, se mora pri pismeni ali pa pri ustmeni reklamaciji vložiti dokumente, ki dokazujejo:

- a) da je avstrijski državlján,
- b) da je dovršil 24. leto, in
- c) da prebiva že 1 leto v občini.

Vsaka listina, ki to dokaže, zadostuje. Reklamacije in priloge so koleka proste.

Paziti je na to, da so reklamacije pravilno sestavljene, da so dokazilne priloge v redu in da so reklamacije pravočasno vložene, torej preden poteče 14 dnevni rok. Vsako nepravilno reklamacijo se odbije takoj, ravnotako vsako prepozno vloženo.

Ako okrajno glavarstvo zavrne reklamacijo, je tekom treh dni prosta pritožba na deželno vlado. Proti odločitvi deželne vlade ni pritožbe, ampak samo tožba na upravno sodišče.

Ako je kdo vsled reklamacije drugega črtan iz volilnega imenika, se mu mora to naznaniti; on ima tedaj pravico, podati tekom 24 ur ugovor pri občinskem predstojniku ali pa pri okrajnem glavarstvu (v Ljubljani pri deželni vladi).

Treba je torej pred vsem paziti na to, kdaj je volilni imenik razložen. V mnogih občinah se je to že zgodilo in zaupniki morajo gledati vsak dan na občinsko tablo, ali je reklamacijska doba že razglasena. Če se je to zgodilo, morajo obvestiti nemudoma vse pristaje; oskrbeti morajo prepis imenika in gledati na to, da reklamira vsak somišljenik, ki ima volilno pravico, pa ni vpisan. Paziti

pa morajo tudi na to, ali niso vpisani nevolilci, mrličji, mladoletni, taki, ki so se izselili v Ameriko i. t. d. V takem slučaju morajo reklamirati, da se jih izbriše.

Reklamacijsko vlogo se napravi po priliki tako:

Slavno županstvo

V

Proti imeniku volilcev tukajšnje občine vlagam pravočasno sledečo reklamacijo:

Vpiše naj se v imenik mizarskega pomočnika N. N., ki je izpuščen, pa ima volilno pravico, ker je

1. star 24 let in avstrijski državlján, kakor dokazuje priložena delavska knjižica;
2. prebiva več kakor leto dni v občini. kakor dokazuje priloženo potrdilo občinskega urada.

V dne 1907.

Natančen podpis in naslov.

Ali pa zoper neprevilen vpis:

Slavno županstvo

V

Proti imeniku volilcev tukajšnje občine vlagam pravočasno sledečo reklamacijo:

Izbriše naj se iz imenika nepravilno vpisanega posestnika N. N., ki se je že dne izselil v Ameriko, torej nima v občini volilne pravice.

V dne 1907.

Natančen podpis in naslov.

Sodrugi naj tudi sami skrbé, da bodo pravilno vpisani in da ne bo nevolilcev v imenikih. Kdor ni v imeniku, ne more voliti. Torej pozor!

Sodrugi, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. Agitujte „Rdeči Prapor“!

Politični odsevi.

Boj za nagodbo. Zadnja pogajanja obeh vlad v Budimpešti so ostala brezuspešna; Beck in Weckerle se potrpežljivo trudita, da najdeta izhod iz gluhe ulice avstro-ogrske nagodbe, da poiščeta novo formulo, ki bi premostila avstrijsko in ogrsko stališče. Ogri vstrajajo na stališču, da se z l. 1917 izvede popolna carinska ločitev in ustanovitev samostojne ogrske banke. S carinsko ločitvijo kajpakda bodo morali sprejeti tudi vse nje posledice. Skupni carinski dohodki, ki izvirajo iz uvoza v obe državni polovici in ki so se doslej uporabljali v pokritje skupnih izdatkov, se bodo ločili. Vsaka polovica bođe spravila carino na lastni uvoz v svoj žep. Avstrija, ki je participirala ne glede na neprimerno večji uvoz na skupnih carinskih dohodkih v kvotnem razmerju 65:6 proti 34:4, bode za najmanj letnih 30 milijonov kron na boljem, za katere je bila sedaj prikrajšana v korist Ogrske. — Nujna posledica gospodarske ločitve bode tudi uvedba kvotnega ključa po prebivalstvu obeh državnih polovic, ki je za Avstrijo zopet neprecenljivega pomena. Kakor bi bila gospodarska ločitev avstro-ogrske monarhije v gospodarskem oziru trd udarec za oba dela, s stališča avstrijske državne blagajnice bi bila ločitev koristna. — Danes se nadaljujejo na Dunaju pogajanja med obema vladama, in sicer na podlagi dolgotrajne nagodbe, ki so jo označili avstrijski zastopniki kot nujen predpogoj.

Volilci na Dunaju. Vseh volilcev na Dunaju je 326.378, število reklamacij znaša 38.411, torej več kot 10 % vseh volilcev. Dočim tvorijo v nekaterih okrajih le 2 %, znaša n. pr. v delavskem okraju Brigittenau nad 21 %. Vsakega petega volilca je krščansko-socialni magistrat nameraval ropati volilne pravice. Mnogo pove tudi dejstvo, da se je po magistratnem seznamu število volilcev od pretečenih obč. volitev pomnožilo le za 3261, četudi se za obč. volitve zahteva triletno bivanje v občini.

Večina v bodočem parlamentu. Oklic grofa Sternberga, v katerem se ogreva za slovansko-krščansko-socialni blok označuje nemški minister Prade za aprilsko šalo, češ, da slovanski napredni poslanci niso preveč vneti za tako kombinacijo in da je vsaka vlada brez nemških naprednih strank ali celo proti njim nemogoča. — Kršč. socialc Scheicher odklanja skupno nastopanje s Slovani v narodnih vprašanjih.

Kongres francoskih socialistov v Lijonu je sklenil sledeče točke: boj proti privilegijem kapitalistov, preuredba kapitalistične lastnine v socialno lastnino, mednarodni dogovori delavstva glede taktike, osvojitve javnih oblasti, narodna avtonomija socialističnih organizacij, ženska volilna pravica.

Papirji Montagnijevci. «Figaro» je objavil pismo, iz katerega izhaja, da je posl. Piou označil Clemenceauja, tedaj se senatorja, za podkupljivega. Po izjavi Clemenceauja je hotel bržčas Piou na ta način iztisniti iz rimske kurije visoko vsoto denarja, ki bi ga bil porabil v svoje namene — kajti pobotnic se navadno pri takih kupcijah ne zahteva.

Tržaški deželni zbor je v petek včeraj obravnaval načrt zakona o poselskem redu. Proti načrtu je govoril posl. Mrach, ki je dejal, da sta mu kumovala namesništvo in policija. Dr. Rybač je soglašal s predgovornikom ter je dejal, da je načrt samo prepis štajerskega poselskega reda iz leta 1895, čegar podlaga je na poselski red še od leta 1857. Načrt navaja posle naravnost na ovadništvo, kar je nemoralno. Vladni zastopnik Lasciac je protestiral proti trditvi, da bi bila vlada deželnemu odboru vsilila načrt. Poročevalec doktor Depiera je priporočal načrt. V specialni debati so bili vsi paragrafi sprejeti z nekaterim izpremembami. Na dnevni red je prišel potem načrt zakona o občinskem ustavu za mala stanovanja.

Nova žrtev madjarskega šovinizma. Pred budimpeštansko poroto je bil pred nekaj dnevi obsojen urednik «Slov. Tyždennika», Porubski, na eno leto težke ječe in 1200 K denarne globe — zaradi stereotipnega «hujskanja proti drugi narodnosti». Zanimivo je, da odkar obstaja sedanji zakon, ni bil še noben Madjar obsojen zaradi «hujskanja proti drugi narodnosti». Madjarsko plemensko in razredno justico, ki ni drugače kot politično sredstvo vladajoče klike, primerno osvetljuje govor drž. pravdnika, ki se je povzel do krasne trditve, da imajo Madjari izključno zgodovinsko pravico do gospodstva na Ogrskem; kdor trdi nasprotno, da je veleizdajalec. Porubski je v svojem zagovoru načrtal gibne sile slovaškega narodnega gibanja. Glavni vzrok je socialni; klikovsko gospodarstvo sedanje fevdalno-reakcionarne vlade je zakrivilo gospodarski propad slovaškega naroda. Drugi krivec je madjarski šovinizem, ki odreka nemadjar-skim narodom eksistenčni minimum. — Sodišču je predsedoval slovaški odpadnik Doležal, ki nestrpno čaka, da ga vlada imenuje profesorjem kazenskega prava na budimpeštanskem vseučilišču. Z rabeljskim opraviлом na polju «patriotizma» skuša spraviti zadevo v liter tek. Sploh je na Ogrskem «pravosodje» predmet živahne in razvite kupčije. Tako so n. pr. požunski porotniki tudi v sodni dvorani političarji, ki dobro vedo, da jim vlada ne zgradi zaželjene električne zveze z Dunajem, če si ne pridobe zaslug pri zgradbi madjarske narodne države.

Ruska дума nadaljuje proračunsko razpravo. Socialist Karočevskij pravi, da je proračunska pravica dume brez pomembe, zato bo glasoval proti proračunu. Poslanec Stezki obsoja vladno politiko, ki je sovražnica poljskega in ruskega naroda. Poljaki bodo nadaljevali boj proti birokraciji do konca. Zahteva uvedbo lokalne samouprave in avtonomijo za Poljsko. Finančni minister K o k o v č e v je označil Poljsko kot domovino umorov in revolucije in dejal, da je poljska brez Rusije kulturno in gospodarsko nemogoča. Poslanec Žakovski konstatira, da je bil proračun Poljske do l. 1905 aktiven in da se je deficit pokazal šele ob politični krizi. Socialni demokrat Aleksinski očita vladi, da je zastopnica plemstva in velikega kapitala, proračunsko pravo dume imenuje iluzorno, ki služi le v to, da dobi vlada v tujini novih sredstev za svojo absolutistično politiko. V imenu stranke stavi predlog, da se proračun a limine odkloni. Med njegovim govorom se je nekaj članov desnice odstranilo, češ, da je govornik «žalil» veličanstvo; ti ljudje zahtevajo, da se — razpusti дума.

Domače stvari.

Perfidnost. Neki človek, ki vihiti v «Novi dobi» svoj žurnalistički pipec, je pisal o ponedeljskem shodu v «Mestnem domu» na tak način, da je mogoče samo dvoje: ali se mu je zmedlo, ali pa je bil dodobrega pijan. Ne brigalo bi me ne to ne ono, če bi postenjakar v svojem žalostnem stanju ne bil izječljal par besed, ki so prav tako neumne kakor perfidne. Ker je v Ljubljani morda vendarle troje ljudi, ki beró «Novo dobo», bi se lahko vprašali: Kaj je tako interesantnega na zgodovini Cankarjeve kandidature, da je potrebno to skrivnostno namigavanje? Tistim trem ljudem torej razložim: Človek je namigaval zato, ker govoriti ni mogel! Računal je: molci in namežniki, pa si bodo lahko mislili samega vruga! — To početje je perfidnost take sorte, kakor je v poslednjih časih nismo bili več vajeni v slovenskem časopisju. Meni se zdi, da bi bilo od «Nove dobe» pametnejše, če bi svoje kratko in tiho življenje zaključila na spodoben način, ker je navsezadnje vendarle okusnejše, da izdihne siromak na čisti postelji, nego da bi poginil v mlaki. — To je vse, kar je treba povedati tem slabo vzgojenim političnim otrokom. [I. C.]

Kdo ima prav? Slovensko liberalno in klerikalno časopisje premlevala dandana staro molitvico o naši breznarodnosti. Da bi nas še bolj zadelo, pa pripoveduje, kakšni šovinisti so nemški socialisti: Adler, Pernersdorfer i. t. d. Graška «Tagespost» pa piše v svojem poročilu o ponedeljskem shodu v «Mestnem Domu»: «Dragocena je javna izjava socialno-demokratske stranke, da soglaša z brnskimi programom, ki se izreka za narodno avtonomijo in propagira Veliko Slovenijo. S tem je enkrat za vselej pojasnjeno stališče, ki ga zavzema socialna demokracija v tej deželi v narodnih vpra-

šanjih. Dočim se postavljajo nemški udje, ki so v socialno-demokratski zvezi, vedno na takozvani višji mednarodni pedestal enakosti in bratstva, je jugoslovanski socialni demokrat najprej Jugoslovan in potem šele socialni demokrat. — Ubogi nemški sodrugi! Sedaj so zopet oni narodni izdajalci, mi pa narodni šovinisti. Kdo ima pač prav, «Tagespost» ali «Narod»? Zdi se nam, da oba ne razumeta ne narodnosti, ne mednarodnosti, ampak oba sta internacionalno solidarna proti socialni demokraciji.

Kregar ima smolo. Na večer minulega četrтка je sklical Kregar v gostilniške prostore «Rokodelskega Doma» v Ljubljani volilni shod železničarjev, katerih je res toliko prišlo, da so zasedli obe strani sobi. Dr. Pegan, ki ni samo majhen, temveč tudi korajžen mož, kadar se namreč nima ničesar bati, je na dolgo in široko pripovedoval, kako se imajo zborovalci zadržati, pa je kar sam obdržal predsedstvo in dal besedo Kregarju, ki je nato začel čitati svoj spisani govor. Rekel je, da vsi potrebujejo zboljšanja, pa najsi je socialen demokrat ali pa krščanski socialist. (Dr. Šuštersič pa je rekel v St. Vidu, da bo zastopal le krščansko misleče volilce!) Železniška uprava bi morala pri zidanju novih železnic ob progi nakupiti več sveta, na katerem bi se železničarjem zidalo male hišice. Pred zidanjem železnice je svet po ceni, pozneje pa se podraži. Ker za onemoglega železničarja ni zadostno poskrbljeno, zahteva Kregar, da se penzijski fond združi s provizijskim fondom. Ko bi Kregar vedel, kakšno neumnost je povedal, bi se nikdar več ne pokazal med železničarji, ki dobro vedo, da bi taka združitev pomenila popoln banekot obeh fondov. Pri teh Kregarjevih besedah je nastal med zborovalci sumljiv šunder in čuli so se razni klici, kar je dr. Pegana tako zbadlo, da je liki ranjen lev začel kričati o svobodnem zborovanju. Železničarji, nezačudoljni že od početka, ker se v «Rokodelskem Domu» toči Koslerjevo pivo, pa niso rali takega ravnanja in eden izmed njih je vstal in pozval tovariše v gostilno k «Štajercu» na Resljevi cesti, kamor bodo poklicali svojega kandidata, da se pogovore z njim. Takoj se jih vzdigne kakih sto in glasno se smeje zapuste «Rokodelski Dom». V kuhinji je sedel g. Štefe in jedel šunko, pa bi se bil kmalu zadavil, ko je zvedel, kaj se je zgodilo, kajti že si je mencial roki, veseleč se obilnega lova kalinov. Kregar je sicer milo prosil: Malo počakajte, samo še en malo, bom kmalu gotov, potem bo pa lahko kdo izmed vas govoril. Pa ni pomagalo. Na shodu je ostalo le še 25 oseb, med temi en železničarski zaupnik ter 12 neželezničarjev. Sodrugi so nato poslali v upravnništvo «Rdečega Prapora» po sodr. E. Kristana; ker pa tega ni bilo v Ljubljani, sta šla sodruga Petrič in Kočmur poročat shodu pri «Štajercu». Tako se je vršil že drugi imenitno obiskani **socialno-demokratski volilni shod po zaslugi klerikalcev**, ki je soglasno izvolil predsednikom sodr. Mlakarja. Na predlog nekega železničarja se je sklenilo, gg. drja. Pegana in Kregarja pismeno povabiti, da prideta semkaj poročat in jima zagotoviti svobodno besedo. Rečeno — storjeno, in takoj je odnesel zaupnik vabilo v «Rokodelski Dom». Pa ni bilo nobenega. Pač se je čez eno uro pokazala med vrati prve sobe glava dra. Pegana, pa je takoj izginila v nočno temo, čim so njene oči videle, da je opažena, kar je vzbudilo občno veselost, nekdo pa je zaklical: Kibic, pojdi notri! Dasi povabljen, se torej dr. Pegan in Kregar nista upala na shod, pač pa sta odposlala «Slovenčevega» poročevalca — nevolilca, mladoletnega g. Puca, čegar zmeden odgovor so na razna po shodu mu stavljeni vprašanja vzbujali občno veselost. Govorila sta sodr. Petrič in Kočmur med nenavadnim navdušenjem, sicer v naglici improviziranega, ali vseeno dobro uspelega shoda. Kregarju pa svetujemo, naj si nikar preveč ne domišlja, kajti železničarji še niso pozabili, kako je dr. Krek stari železničarski organizaciji zadel zadnji udarec in pozival vlado zoper železničarje, češ, da naj si vlada bolj moderno privije svojo policijsko frizuro.

Tržaški narodnjaki so postali v ricmanjskem vprašanju zelo pohlevni. Marsikdo se čudi, ker je bila pisava «Edinosti» nekdanj ravno v tej stvari za čudo radikalna. Ali nova taktika je zelo umljiva. Med tržaškimi Slovenci je že dlje časa opažati posebno strujo, ki je namerjena proti dosedanjim voditeljem. Tem gospodom se sicer ne sme očitati preveč liberalizma, ali pravim klerikalcem so še premalo klerikalni. Tržaška sloga je v nevarnosti, ali ne žuga ji svobodomiselnost, temveč radikalni klerikalizem. Nova struja je nastala že tako oblastna, da je hotela pri državnozbornski volitvi postaviti v tržaški okolici svojega lastnega kandidata proti narodnjakemu. Tega so se voditelji močno ustrašili in obšla jih je skrb, kako bi se prikupili klerikalcem. Zato so izpremenili taktiko v ricmanjskem vprašanju, zato se poje Naglu slava, zato je klerikalizem med narodnjaki zopet popolnoma na površju. In zato bodo tudi poginili ob klerikalizmu.

Zavod sv. Nikolaja v Trstu pošilja vsak čas slovenskim časopisom oklice za podporo. Ljudstvo misli, da je to dobrodelen zavod, ki res rešuje slovenske služkinje v Trstu. Pa je le klerikalen brlog, v katerem komandira škof Nagl in iz katerega se vrže tistega, ki hoče res skrbeti za uboge služkinje, kakor se je vrglo iz njega gospo Škrinjarjevo. Dekleta, ki so iskala pomoči v tem zavodu,

se britko pritožujejo, da se jih sili, odkar ni več gospe Škrinjarjeve, samo moliti in hoditi k spovedi; ako nimajo denarja, se jim zapira vrata, ako pa že dobe za kratek čas posteljo, morajo trdo delati in nimajo niti prostosti, da bi si mogle same poiskati primerno službo. Treba bode o tem zavodu povedati še kaj, da bodo dobri ljudje vedeli, zakaj se zahteva daril od njih.

Najnovejše vesti.

Shod v «Mestnem domu». Včeraj se je vršil ob obilni udeležbi shod, na katerem sta se volilcem pokazala liberalna kandidata Zirkelbach in Hribar. Na shod se še povrnemo, za danes konstatiramo, da je bil splošni vtis, da koprne liberalci po klerikalnem prijateljstvu, ki ga privoščimo enim in drugim.

V tržaškem deželnem zboru je stavil dr. Daurant resolucijo, ki zahteva popolno italijansko univerzo v Trstu in dalekosežnejše priznanje diplom, pridobljenih na visokih solah v Italiji. Dr. Rybač je zahteval za 2000 slovenskih otrok v Trstu slov. ljudsko šolo in se izrekel za dvojezičnost tržaške univerze. Ko je hotel nadaljevati svoj govor slovenski, je nastal veliki hrup na galeriji, ki je dal glavar izprazniti, govorniku je odtegnil besedo, nakar je bila resolucija sprejeta in zasedanje zaključeno.

V ogrskem državnem zboru se je nadaljevala debata o učiteljskem zakonu, v katero so zelo živahno posegali rumunski poslanci, ki predlogo odklanjajo. Grof Bathiany je interpeliral zastran verske avtonomij bosenskih Muhamedanov, za katero se je Weckerle v svojem odgovoru brez-pogojno izrekel.

Smrtna obsodba. Generalni gubernator v Rigi je potrdil smrtno obsodbo treh revolucionarjev, ki bodo te dni ustreljeni.

Umor dr. Jolo. Preiskovalni sodnik, ki zasleduje morilca, je prejel grozljivo pismo, nakar se je javil bolnega. Preiskava je izročena drugemu sodniku.

Razpust ruske dume. Zveza ruskih ljudi je izdala svoje sekcije poziv, da predlože carju prošnjo za razpust ruske dume in premembo volilnega zakona.

Iz stranke.

Kandidat socialno-demokratske stranke v Spljetu v Dalmaciji je deželnosodni svetnik J. de Tartaglic. V pazinsko-labinjskem (5. istrskem) volilnem okraju je kandidat jugoslovanske socialno-demokratske stranke Pavel Bučić, rudar.

Dopisi.

Spodnja Šiška. (Malo denarja — malo muzike.) Pravijo, da je mrlice pokopavati krščansko delo usmiljenja. Po dejanjih sedanjih božjih namestnikov sodeč, to ne more biti res, ker sicer bi se ne dogajale vsak dan stvari, ki pričajo o vse drugem, kakor o krščanskem usmiljenju do mrtvecev. Strojnemu mojstru c. kr. državne železnice g. Schikschi je umrla tašča, že zelo stara žena, ki gotovo ni zapustila nobenega sovražnika. Gosp. Schikschi je dal truplo pokojnice prepeljati v Budjevice na Češko, pri tem izrazil željo, naj se med vožnjo na kolodvor ne zvoni. Gospodom franciskanom pa so se vsled tega nosovi silno zavihali, kajti že so računali, koliko svetlih kronic bo padlo, da je to resnica, priča dejstvo, da je franciskan, ki je prišel blagosloviti truplo pokojnice, tiste ceremonije opravil s tako jezo in v taki naglici. Da je to lahko opazil vsak lajik. Navzoči, da celo stare žene, o kojih se ne more trditi, da so brezverke, so se zgražale, da niti enostavnih, pri vsakem pogrebu običajnih molitev opravil ni. Prav res: Malo denarja — malo muzike. Nam tudi prav!

Volilni imeniki.

Zagorje ob Savi. V Kotredežu leži volilni imenik od danes naprej v občinskih pisarnah. V Arziški občini od 6. t. m. naprej. Za Zagorski občini se lahko reklamira oziroma pogleda v volilnem imeniku pri sodr. Čobalu ali Malovrhu v hiši konsumnega društva. Za občino Arziše pa v filijalki konsumnega društva na Lokah. Obenem se pozivlja vse volilce celega okraja, da po vseh občinah ležijo volilni imeniki, vsakdo naj se prepriča, ali je vpisan ali ne.

Notranje Gorice. Volilni imenik je razložen od 1. do 14. t. m. vsak dan od 10. dopoldne do 2. popoldne za volilce v sledečih vaseh: Notranje Gorice, Vnanje Gorice, Plešivica in Brezovica. Vseh volilcev je v tej občini 274.

Šmartno pri Dobravi. Volilni imenik je razložen od 1. do 14. t. m. in ga lahko vpogledajo od 10. dopoldne do 2. popoldne vsak dan volilci iz vasi Šmartno, Dobrava, Stranska vas, Podsmreko, Kozarje, Gabrje, Kruševo, Brije, Utrk, Sojica, Razore, Vrhovce, Osredok, Dražovnik. Vpisanih volilcev je 395.

Umetnost in književnost.

Dr. Demšar: **Spolne bolezni.** Pod tem naslovom je izšla v založbi L. Schwentnerja v Ljubljani knjižica. Pozdraviti je knjižico, ker je nevednost v tem vprašanju povzročila mnogo več nesreč, kakor bolezni same. Najbolje se obvaruje nevarnosti, kdor jo pozna. Knjižica velja 40 vin., po pošti 45 vin.

Socialni pregled.

Uspeh pekovskih delavcev v Trstu. Tukajšnje plačilno gibanje pekovskih delavcev je bilo zaključeno pod velikanskim utiskom štrajka pekovskih pomočnikov na Dunaju. Gospodarji so se — kar je najpametneje — pobotali s svojimi delavci. Ko je došlo plačilno gibanje v odločilen trenutek, poslala je „Zveza pekovskih delavcev“ na lice mesta svojega zastopnika, sodr. Skerbiča v Trst. Vsled njegove intervencije pri namestništvu so se vršila v ponedeljek, 18. marca pogajanja, in reči se mora, da si je namestništvo vidno prizadalo poravnati ta konflikt. Doseglo se je sledeče:

1. Petnajstprocentno povišanje plače;
2. Deseturni delavni čas;
3. Plačevanje nadurnega dela;
4. Za vsakega delavca po jedno brisačo na teden (dosedaj so se delavci brisali v močnate vreče). Dalje se je sklenilo, ustanoviti paritetno (zadružno) posredovalnico pod paritetno kontrolo. Vsled malenkostnega nesporazumljenja so delavci iz parne pekarnice (Panificio) stopili v stavko, in tudi tukaj se je že stvar za oba dela primerno poravnala. Minimalne plače se v Trstu še ni doseglo, ker je organizacija še mlada, ali vsekakor dober začetek. S tem je delavni trg v Trstu zopet odprt in potovalna podpora se zopet redno izplačuje.

Kongres odvetniških in notarskih uradnikov bode o velikonočnih praznikih na Dunaju v gostilni „Učiteljskega Doma“, VIII. Josefsgrasse 12. Na dnevnem redu so sledeče točke: 1. Poročilo o položaju. 2. Ureditev službenih razmer; a) Plača in delavni čas; b) nedeljski počitek, dopust; c) odpoved. 3. Organizacija in tisk. 4. Brezposelnost in posredovanje služb. 5. Zavarovanje za bolezen, starost in onemoglost. 6. Postavna ureditev pravic v poklicu. 7. Slučajnosti. Odposlanci so naznanjeni že iz vseh dežel.

Pekovski pomočniki v Beljaku na Koroškem stojijo pred velikim bojem. Podjetniki nameravajo presenetiti delavce s tem, da hočejo odpraviti ugovor (Tarif) iz prejšnjih let ter poslabšati mezdne pogoje. Pripravljeni moramo biti torej na hudo borbo ter prosimo pekovske delavce, naj nas podpirajo s tem, da ne iščejo in ne prevzemajo dela v Beljaku. — Pekovski pomočnike prosimo, naj obvestijo o tem vse tovarše.

E. WILFAN

krojaški mojster

Ljubljana, Resljeva cesta 12

sprejema in izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela. — Obleke po meri izdeluje po najnovejši modi. 10-5

Solidno delo!

Cene nizke!

Vsaka ponaredba in ponatisek je kazniv.
Edino pravi je

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 4 52-11

Thierryevo centifolijno mazilo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam itd., 2 lončka K 3-60. Razpošilja se le proti povzetju ali za poslani denar.

Te dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdaj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi p. Rogoški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.

Listnica uredništva.

Gorica: Shodov po § 2. se ne more javno naznanjati v listu.

Kaj hočejo socialni demokratije ali program socialno-demokratske stranke.

Dolžnost vsakogar, ki se zanima za politično življenje, je, da se seznani s težnjami in zahtevami socialne demokracije. Cena brošure, ki obsega tudi narodnostni program avstrijske socialne demokracije

4 v, po pošti 8 v.

Naroča se je pri upravnistvu

„RDEČEGA PRAPORA“.

Naročajte edino slovensko revijo Naši Zapiski.

Naročnina:

Za celo leto K 3, za pola leta K 1-50, za četrt leta 80 b, posamezne številke 50 h.

Uredništvo in upravnistvo v Ljubljani.

V založbi „Naših Zapisnikov“ se še dobe:

8. številka tretjega letnika: **Nekaj kulturnih zavodov slovenskih**, po 24 vin.

10. in 11. številka tretjega letnika: **Prešernov spomenik**, obsejajo 48 strani, z lepim ovitkom; za naročnike po 50 vin., sicer franko 80 vin.

Drama Prešernovega duševnega življenja, predavanje g. dr. Ivana Prijateja ob odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani, po 40 vin. pri upravnistvu „Naših Zapisnikov“ v Ljubljani.

I. S. Machar: **Magdalena**, povest v verzih; poslovenil A. Dermota, po 2 K.

Abditus: **Občina in socializem**, 70 vin.

P. Mihalek: **Iz nižin življenja**, 1 K.

Za agitacijo pripravne so brošurice:

Program socialne demokracije, po 4 vin., po pošti 8 vin.

Zvišanje duhovskih plač, po 10 vin., po pošti 14 vin.

Ako se jih naroči več, se dovoljuje popust po dogovoru.

„RDEČI PRAPOR“

je najradikalnejše slovensko glasilo, nujno potrebno vsakemu volilcu in vsakomur, ki hoče biti objektivno informiran o do-
mači in splošni politiki.

„RDEČI PRAPOR“ je najmodernejši slovenski list, ki ne bi smel manjkati v nobenem bralnem društvu ali čitalnici ter napredni hiši.

Priporočajte „Rdeči Prapor“ povsod!

„Rdeči Prapor“ izvod po 10 v. se dobiva v Ljubljani v tobakarnah: Blaž, Dunajska cesta; Franzot, drž. kolodvor, Spod. Šiška; Kušer, Sv. Petra cesta; Pichler, Kongresni trg št. 3; Svatek, Glavni trg; Sešark, Šelenburgove ulice; Velkavrh, Sv. Jakoba trg; Kleinstein, Jurčičev trg; Dolenc, Kolodvorske ulice, številka 27. — **Kranj**: Karol Florian, knjigarna. — **Jesenice**: Jakob Mesar, številka 101. — **Trst**: Lavrenčič, Piazza Caserma. — **Gorica**: Krebelj Peter, Kapucinske ulice številka 1. — **Reka**: Ricardo Camera, Corso 16.

Tiskarna Iv. Pr. Lampret

Kranj :: Gorenjsko :: Kranj

se priporoča p. n. občinstvu v vsakršno izvrševanje tiska od navadne do najmoderneje oblike. Ker je bogato založena z modernimi črkami in okraski ter opremljena z najnovejšimi stroji in električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v vsaki množini, in sicer: uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene papirje, cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošure, cirkularje, reklamne liste, lepake, opomine, vabila, molitvenike, mrtvaška naznanila, razglednice, hranilne in zadružne knjižice, poročna naznanila, vizitke, vstopnice, zavitke, dopisnice, jedilne liste, vignete i. t. d., sploh izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela okusno in ceno. V isti založbi je izšla tudi časa primerna knjižica v drugi pomnoženi izdaji

Novi državnozborski volilni red.

Delniška družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg

Telefon št. 163.

v Ljubljani

Telefon št. 163.

2 52-30

priporoča svoje

izborna pivo v sodcih in v steklenicah.

Telefon št. 187.

Zaloga v Spodnji Šiški.

Telefon št. 187.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Bartl.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.